

L'espectador més enllà de la recepció

Publicat per [Interacció](#) [1] el 15/10/2018 - 14:35 | Última modificació: 15/05/2026 - 13:12

El text de Christian Ruby publicat el 2016 a *Revue du MAUSS* és una crítica profunda a una de les idees més arrelades de les polítiques culturals actuals: la creença que l'experiència artística produeix emancipació gairebé de manera automàtica. Ruby qüestiona tant el discurs institucional que converteix l'art en eina directa de transformació política com les formes paternalistes de mediació cultural que continuen imaginant el públic com un subjecte a corregir, educar o conduir cap a una "bona recepció" de les obres.

El text arrenca a partir de la Biennal de Venècia de 2015 i de la idea segons la qual l'art contemporani podria generar consciència crítica mitjançant el "xoc estètic". Ruby recupera aquí les objeccions de Jacques Rancière per advertir que no existeix una relació mecànica entre experiència estètica i emancipació política. El problema no és menor. Bona part de les institucions culturals europees han construït les seves polítiques de mediació assumint precisament aquesta causalitat: exposar, explicar i activar l'obra hauria de produir ciutadans més crítics.

L'article desmunta aquesta lògica des de diversos fronts. D'una banda, critica la noció de "recepció" dominant en moltes polítiques culturals i estudis de públics. Ruby considera que aquesta mirada tracta els espectadors com a receptors passius d'un missatge correcte que cal entendre adequadament. La mediació cultural es converteix així en una pedagogia normativa orientada a corregir desviacions i a fabricar "bons espectadors". La conseqüència és especialment rellevant: les institucions culturals acaben reproduint jerarquies entre els qui saben interpretar correctament les obres i els qui aparentment no disposen de les eines necessàries.

Per això el text defensa una altra idea d'emancipació. No es tracta d'ensenyar millor el públic ni de convertir-lo en activista cultural. Es tracta de reconèixer la capacitat dels espectadors per construir els seus propis recorreguts crítics, les seves interpretacions i les seves formes d'atenció. L'espectador deixa així de ser una categoria fixa i es converteix en un procés o un "devenir". Aquesta idea altera profundament moltes pràctiques de mediació contemporànies, especialment aquelles que continuen funcionant des d'una divisió implícita entre experts i públics.

El text també és valuós perquè situa aquesta discussió dins una història llarga de les institucions culturals occidentals. Ruby mostra com la figura moderna de l'espectador està vinculada a processos de disciplina, jerarquització social i construcció institucional dels comportaments culturals legítims. Això obliga a llegir museus, centres d'art o programes educatius no només com a espais de democratització, sinó també com a dispositius que organitzen maneres de mirar, de comportar-se i de participar.

El text és especialment útil per repensar els límits de la mediació cultural actual. Potser l'objectiu no és fabricar públics més competents segons els criteris institucionals, sinó assumir que la relació amb l'art és inevitablement conflictiva, desigual i oberta.

L'espectador no apareix en el text de Ruby com un receptor passiu, sinó com algú que construeix els seus propis recorreguts crítics dins i fora de les institucions culturals.

Referència

Ruby, C. (2016). Émancipations du spectateur d'art d'exposition. Revue du MAUSS, 48(2), 196-210. <https://doi.org/10.3917/rdm.048.0196> [2].

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: públics de la cultura

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: estudis socials de la cultura

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/2018/espectador-recepcio>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.3917/rdm.048.0196>.

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7791>